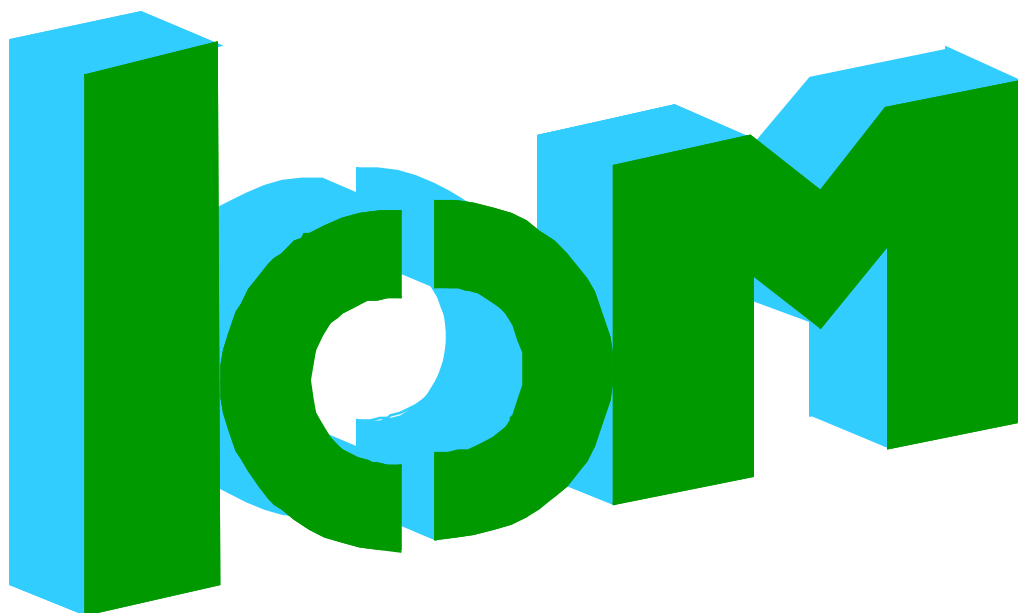

Stichting KOM

**Kwaliteitszorg Onderhoud
Melkinstallaties**

Jaarverslag 2001 en 2002

Inleiding

Het jaar 2001 heeft de melkveehouderij sterk in het teken gestaan van de MKZ-crisis. Er is veel leed geweest en de gevolgen zijn slechts langzaam weggeëbd. Ook voor KOM en haar medewerkers had de MKZ-crisis gevolgen voor de dagelijkse werkzaamheden.

Eén positief aspect wil ik toch wel naar voren halen. De veehouder is in zijn algemeenheid zich meer bewust geworden van het feit dat kwaliteitsborging erg belangrijk is. Vanuit de veehouder gezien is het niet direct de borging, maar meer het correct en volgens de regels van een goede “boeren”praktijk werken. Dit is niet altijd makkelijk, maar deze werkwijze heeft wel een verdere uitbreiding van de MKZ-problematiek voorkomen.

Op onze werkzaamheden heeft de MKZ-crisis zeker zijn invloed gehad. Een groot deel van de tijd konden we namelijk niet op pad. Echter, nadat de werkzaamheden weer konden worden opgepakt, is dat voortvarend gedaan. Ook de dealers en monteurs hebben veel extra tijd en energie gestoken in de uitvoering van de onderhoudsabonnementen. De aantallen meet- en adviesrapporten zijn namelijk wel iets lager geëindigd, maar minder dan verwacht.

Mede door bovenstaande is besloten de verslagjaren 2001 en 2002 te combineren. In dit gecombineerde jaarverslag wordt u een beeld gegeven van de werkzaamheden van de Stichting KOM in de 2001 en 2002 en de resultaten hiervan.

Voorzitter van bestuur,
H.J. Schoenmaker

Organisatie en activiteiten

De opzet van stichting KOM is de afgelopen jaren niet veranderd. Wel is in de tweede helft van het jaar 2001 het adviseurschap vanuit het PV overgenomen door de heer de Koning. Door de MKZ-crisis is onze samenwerking met de veeverbeteringsorganisaties ook danig veranderd. Deze wijziging hield in dat de betrokken medewerkers, voorzover ze fulltime werkzaamheden voor KOM deden of konden doen, over zijn gegaan naar stichting KOM. De uitwerking en voorbereiding hebben volledig in 2001 plaats gevonden, echter de bekrachtiging heeft pas plaats gevonden op 1 januari 2002. De samenstelling van het bestuur is niet veranderd.

Tabel 1 Samenstelling bestuur (31-12-2002)

Organisatie	Vertegenwoordiging
Federatie Agrotechniek – Sectie Melktechniek (voorheen bekend als VEMI)	H.J. Schoenmaker
NVO Nederlandse Veeverbeteringsorganisatie	J. Vlastuin
LTO Land- en tuinbouw organisatie, afd. Veehouderij	A.M.G.M van Rens
PV Praktijkonderzoek Veehouderij (adviseur)	C.J.A.M. de Koning

Voor de volledigheid wordt hierna een korte opsomming gegeven van de werkzaamheden. Deze activiteiten en de procedures zijn opgenomen in het reglement “Kwaliteitscontrole melkinstallaties”. De belangrijkste activiteiten zijn:

- Registratie van meet- en adviesrapporten (beoordeling op steekproefbasis), registratie en controle van ijkrapporten van melkmeters en melkmeetglazen;
- Jaarlijkse bijscholing van onderhoudsmonteurs en controle en afstelling van meetapparatuur gebruikt door de onderhoudsmonteurs;
- Installatieproeven bij melkmeters en periodieke controles bij voorlopig goedgekeurde melkmeters;
- Uitvoering van steekproeven op de werkzaamheden van de onderhoudsmonteur ten aanzien van de melkinstallatie en eventuele aanwezige melkmeetapparatuur;
- Certificering van (nieuwe) onderhoudsmonteurs;
- Ontwikkeling van standaard meetrapporten en meetprocedures (gebaseerd op ISO) zoals bijvoorbeeld voor automatische melksystemen.

Op het secretariaat werken in totaal 5 personen (3,7 fte) en in de buitendienst worden de werkzaamheden uitgevoerd door 5 personen (5 fte). De dagelijkse leiding is in handen van de heer P.J.M. Huijsmans.

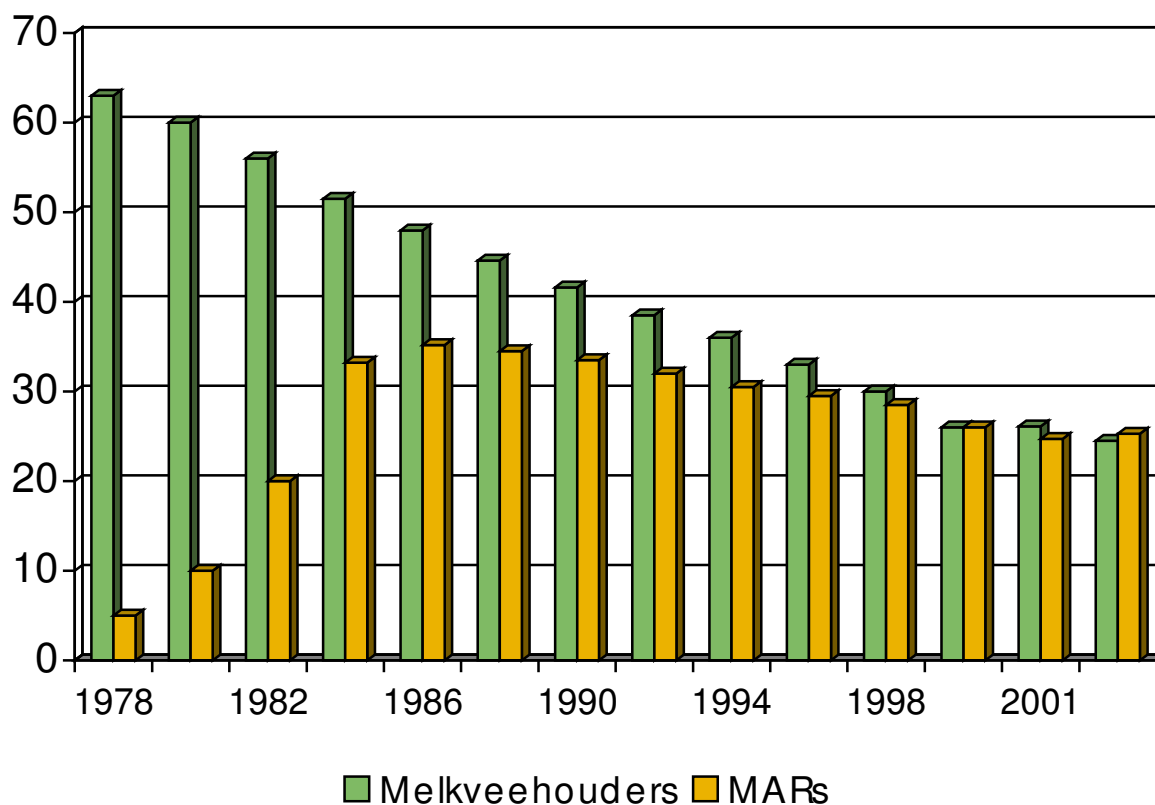
Registratie meet- en adviesrapporten en herijkingen melkmeetapparatuur

In figuur 1 vindt u een overzicht van de aantallen melkveehouders en de aantallen meet- en adviesrapporten. In de jaren 70 is het meet- en adviesrapport geïntroduceerd. Afgelopen jaar is het aantal meet- en adviesrapporten boven het aantal melkveehouders uitgekomen. Hier heeft de aandacht voor kwaliteit en borging zoals deze door KOM en KKM worden uitgedragen, duidelijk aan bijgedragen.

Aangezien bij de registratie ook de halfjaarlijkse rapporten zijn meegenomen zou het aantal rapporten (binnen een tijdsbestek van één jaar) nog hoger dienen te zijn. Door de MKZ crisis is hier toch enige achterstand ontstaan. Ongeveer 50% van de veehouders heeft een onderhoudsinterval kleiner of ongeveer gelijk aan één jaar. Dit was voor de MKZ-crisis nog

ongeveer 75%. Afgezien van de toename door MKZ ligt de oorzaak vaak bij de veehouder die bewust de onderhoudsbeurt vooruitschuift. Daarnaast zijn er ook diverse dealers met achterstand in het onderhoud door o.a. meer nieuwbouw. Hierdoor kunnen veehouders in de problemen komen. In afstemming met KKM is tijdens en na de MKZ-crisis enige coulance gehanteerd ten aanzien van de maximale termijn van 15 maanden voor het onderhouds-interval. Uit de data blijkt dat ongeveer 10% van de veehouders niet voldoet aan de maximale termijn van 15 maanden. Een groot deel van deze veehouders zal echter stoppen met hun melkveebedrijf en zal dan ook geen nieuwe onderhoudsbeurt meer laten uitvoeren.

Figuur 1 Ontwikkeling veehouders en meet- en adviesrapporten

Alle bij de erkende melkproductieregistratie gebruikte melkmeetapparatuur dient periodiek gecontroleerd te worden. Veel veehouders hebben zelf dergelijke meetapparatuur in de vorm van melkmeetglazen of elektronische melkmeters op hun bedrijf laten installeren. De melkmeetglazen dienen hierbij 1x per 24 maanden te worden gecontroleerd en voor elektronische melkmeters is deze termijn 12 maanden. Indien het een meter betreft met een voorlopige goedkeuring (nieuw en nog maar vrij recent in gebruik), is deze periode 6 maanden. In tabel 2 is aangegeven hoeveel melkmeters er gecontroleerd zijn en wat de resultaten hiervan zijn.

Er waren per 31 december 2002 ongeveer 3950 bedrijven met elektronische melkmeters en 10650 bedrijven met melkmeetglazen aangesloten bij de melkproductieregistratie. Het lagere aantal te bezoeken bedrijven (zie tabel 2) bij de melkmeters wordt veroorzaakt door enerzijds "stoppers" en anderzijds nieuwe installatieproeven. Deze komen namelijk beiden niet in aanmerking voor een periodieke controle in dit betreffende jaar. Daar de meetglazen éénmaal in de tweejaar worden gecontroleerd dient ongeveer de helft in een jaartijdvak te worden bezocht.

Tabel 2 Periodieke controles op melkmeetapparatuur in 2001 en 2002

	Melkmeters				Melkmeetglazen			
	2001		2002		2001		2002	
te bezoeken bedrijven	3155		3421		7201		6435	
bezoekte bedrijven	2467	78,2%	2740	80,1%	3883	53,9%	4274	66,2%
meetunits op deze bedrijven	26485		29096		36205		40462	
bedrijven met opmerking ¹⁾	461	18,6%	478	17,4%	2176	56,0%	2408	56,3%
meetunits met opmerking ¹⁾	1368	5,2%	1566	5,4%	5885	16,5%	6567	16,2%

¹⁾ Niet alle opmerkingen leiden tot een afwijking, ook preventief kan er een opmerking gemaakt worden.

De acties gestart in 2000 om de achterstand bij zowel de melkmeters als melkmeetglazen te verkleinen zijn door de MKZ-crisis zwaar onder druk komen te staan.

Mede hierdoor is de achterstand nog te groot. Een realisatie van de periodieke controledoelstellingen blijft naar de toekomst een belangrijk aandachtspunt waarbij een efficiënte werkwijze voorop dient te staan. De veehouder krijgt bij weigering een termijn opgelegd waarbinnen uitvoering als nog plaats dient te vinden. Daarnaast is bij de dealer extra aandacht nodig voor een uitvoering van de periodieke controle op de melkmeetglazen tijdens de reguliere onderhoudsbeurt. Het kan niet zo zijn dat een veehouder zijn erkende gegevensstatus verliest door achterstand van de dealer. Om zo goed mogelijk in te springen op de planning van de dealer wordt voor zowel de melkmeters als de melkmeetglazen een planning gemaakt voor een jaar vooruit. Op deze wijze kan goed beoordeeld worden of bij een toekomstig bezoek de meetapparatuur ook gecontroleerd dient te worden. Indien een veehouder weigert de herijking uit te voeren dient het ijkrapport met de betreffende opmerking naar KOM opgestuurd te worden.

Ten aanzien van het aantal geconstateerde afwijkingen/opmerkingen is afgelopen jaren vooruitgang geboekt. Op 56% van de bedrijven krijgen één of meerdere melkmeetglazen een opmerking. Dit kunnen o.a. zijn "recht gezet", "vastgezet", "schaalverdeling onleesbaar", "lekke afsluiter" of "nieuwe glas". Dit aantal is wel ongeveer 9% lager dan het jaar 2000. Ook het aantal glazen welke een afwijking/opmerking kregen ligt ook iets lager, 16% ten opzichte van 20% in 2000.

De extra aandacht in de instructiedagen heeft dus wel voor verbetering gezorgd. Het jaar 2002 geeft ongeveer dezelfde resultaten als 2001, maar de achterstand is wel verkleind.

Tabel 3 geeft een beeld van de aantallen en soorten melkstallen in Nederland. De stallen welke in aantallen zijn toegenomen zijn de draaimelkstallen, de zij-aan-zij-melkstallen en de robot melksystemen. Een afname van het aantal stallen is te zien bij de grupstal, de visgraat- en de tandemmelkstallen.

Tabel 3 Overzicht aantallen per soort melkstal per eind december (afgeronde getallen)

Staltype	Aantal bedrijven	
	2001	2002
Draaimelkstal	250	280
Grupstal	5190	4650
Tandemmelkstal	1960	1860
Robot	417	490
Rotopol	5	5
Ruitstal	10	10
Trigoon (driehoekvorm)	65	65
Visgraat melkstal	17190	16875
Zij-aan-zij melkstal	965	1065

Steekproeven op uitgevoerde werkzaamheden

In tabel 4 vindt u de totaalresultaten van de uitgevoerde praktijksteekproeven. Op 2% van alle binnengekomen meet- en adviesrapporten ('grote' onderhoudsbeurt) wordt een steekproef gehouden, voor de bedrijven met melkmeters is dit 5%. In 2001 zijn deze aantallen uitgekomen op respectievelijk 1,2% en 2,0%. De oorzaak van het feit dat de streefwaarden niet gehaald zijn in 2001, was vooral gelegen in de MKZ-crisis. De steekproeven zijn na die tijd als laatste activiteit weer opgepakt. Voor 2002 zijn deze aantallen respectievelijk uitgekomen op 1,7% en 3,2%. De reden voor deze nog te lage aantallen moet vooral gezocht worden in een toename van het aantal installatieproeven, zijnde nieuwe melksystemen met elektronische melkmeting.

Tabel 4 Aantallen en resultaten van de steekproeven in 2001 en 2002

2001	Melk	Melkmeters		Melkmeetglazen	
	Installatie	Bedrijven	Meters	bedrijven	glazen
Totaal aantal	279	50	514	79	708
Aantal met opmerking ¹⁾	21	2	5	16	30
Aantal met opmerking in %	7,5%	4%	1,0%	20,3%	4,2%
2002					
Totaal aantal	364	79	788	122	1082
Aantal met opmerking ¹⁾	41	14	29	39	94
Aantal met opmerking in %	11,3%	17,7%	3,7%	32,0%	8,7%

¹⁾ Er is sprake van een opmerking als afwijkingen zijn gevonden in gemeten waarden, er zijn onjuiste procedures gebruikt of het rapport is onvolledig ingevuld of beoordeeld.

De resultaten uit de gehouden steekproeven verdienen enige toelichting. De resultaten van 2001 zijn door de afwijkende aantallen moeilijker te beoordelen en worden hierbij dan ook

verder niet besproken. Ten aanzien van de steekproeven op de melkinstallaties geldt dat in 2002 in 88,7% van de uitgevoerde controles de meetresultaten voldoende overeenkwamen. Er zijn twee steekproeven met een onvoldoende beoordeeld. De overige verschillen hebben vooral betrekking op onvolledigheid en leiden niet direct tot problemen. Het kan echter wel beter. Bij "tweede" steekproeven, uitgevoerd naar aanleiding van een steekproef met afwijkingen/opmerkingen, zijn geen problemen naar voren gekomen.

Vanwege de integratie met de onderhoudsbeurt van de melkinstallatie en de mogelijkheid direct problemen op te kunnen lossen, worden nagenoeg alle periodieke controles op melkmeters door de dealer uitgevoerd. Bij melkmeters met een voorlopige ICAR goedkeuring of bij beperkte aantallen in Nederland wordt deze controle door KOM uitgevoerd, dit veelal in samenwerking met de melkmachinedealer. De resultaten van de steekproeven zijn matig. Helaas is vaak de oorzaak van de gevonden verschillen moeilijk te achterhalen. Bij de melkmeetglazen ligt de belangrijkste oorzaak van een afwijkende steekproef in onjuist gebruik of onjuiste calibratie van de meetapparatuur, dit ondanks de verstrekte handleiding en de uitleg op de jaarlijkse instructiedagen. Bij de melkmeters liggen de resultaten in lijn met voorgaande jaren. Enkele mogelijke oorzaken zijn nauwkeurigheid van werken, onvoldoende ervaring en incidenten zoals vuil, lekkage of onvoldoende reiniging. Ten aanzien van de eerste twee is, in de certificering, de controle van de melkmeetapparatuur (het hoe uit te voeren en waar dienen de waarden aan te voldoen) als vast onderdeel opgenomen. Voor de juiste interpretatie van de steekproefcontroleresultaten is het uitermate belangrijk dat de tijd tussen uitvoering en steekproef zo kort mogelijk wordt gehouden. Daarom is dit jaar gebruik gemaakt van een antwoordnummer om de rapporten wekelijks op te kunnen sturen. Wellicht zullen naar de toekomst toe nog aanvullende acties genomen moeten worden om deze termijn zo kort mogelijk te houden.

Concluderend kan gemeld worden dat de melkinstallaties vrij goed worden doorgemeten en verdient met name de ophanging van de melkmeetglazen nog enige aandacht. Daarnaast zal de aanpassing en volledige toetsing op de ISO-normen nog wel tot enige aanpassing, van met name de oudere melkinstallaties, tot gevolg hebben.

Certificering

Alle monteurs die zelfstandig servicebeurten uitvoeren dienen gecertificeerd te zijn. Ten aanzien van nieuwe aankomende servicemonteurs geldt na aanmelding, welke nog niet tot kosten of verplichten leidt, in afstemming met de Stichting KOM een gedoogtermijn tot dat een certificeringcursus gevolgd kan worden.

Het behoud van het certificaat wordt bepaald door een aantal zaken:

- Ten eerste dient de verplichte jaarlijkse instructiedag met het controleren van de meetapparatuur gevolgd te worden.
- Ten tweede dienen er jaarlijks minimaal 10 onderhoudsbeurten (op naam geregistreerde meet- en adviesrapporten) uitgevoerd te worden.
- Ten derde dienen de resultaten van de steekproef en de beoordeling van de meet- en adviesrapporten voldoende te zijn. De beoordeling op een vijftal willekeurig gekozen meet- en adviesrapporten dient een waardering van minimaal een 7 te hebben. Deze laatste beoordeling wordt jaarlijks besproken met de monteur tijdens de instructiedag. Bij onvoldoende resultaat volgen extra beoordelingen, welke bij continuerende onvoldoende resultaten, zullen leiden tot intrekking van het certificaat.

Tot maximaal twee jaar na de certificaatdatum kan via een, met goed gevolg af te leggen, examen een her-activering worden gerealiseerd. Hiervoor dient de onderhoudsmonteur zelf actie te ondernemen (aanvragen).

Op dit moment zijn ongeveer 370 monteurs gecertificeerd. Het jaarlijkse verloop bedraagt ongeveer 10%. Ongeveer 20 monteurs hebben in 2002 niet voldaan aan het criterium van minimaal 10 uitgevoerde onderhoudsbeurten. Deze monteurs zijn hierover benaderd.

Afspraken met België

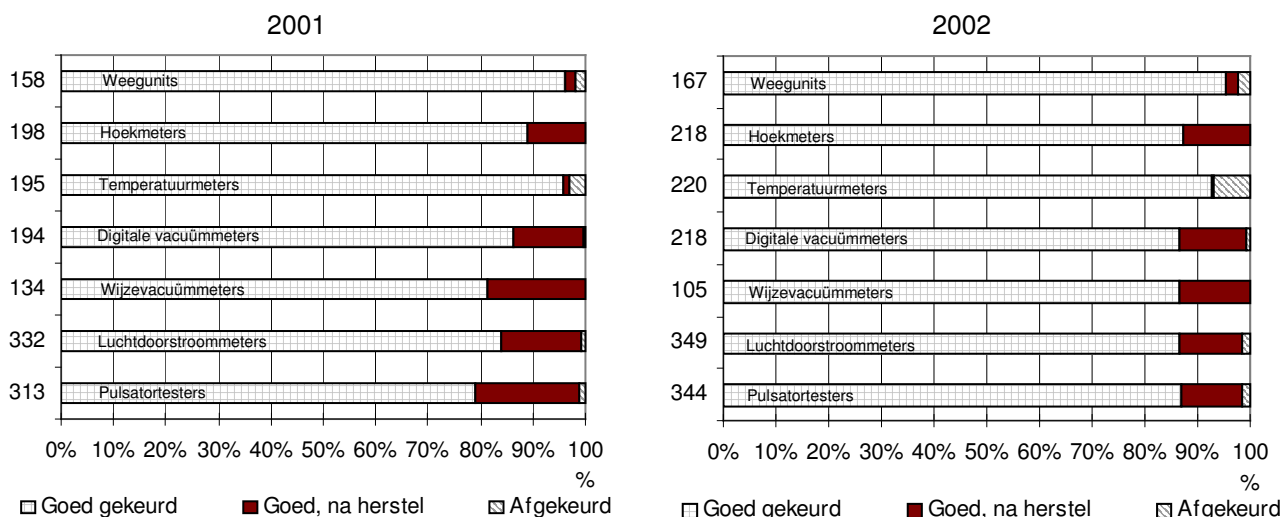
Om dubbele certificering te voorkomen, heeft de stichting KOM met de Belgische organisaties KOM, IKM en QFL afspraken gemaakt. De Belgische werkwijze vertoont dusdanige overeenkomsten dat besloten is een Belgisch gecertificeerde onderhoudsmonteur gelijk te stellen aan een Nederlandse gecertificeerde onderhoudsmonteur. De onderhoudsmonteurs gebruiken beiden de in hun land voorgeschreven werkwijze. Kortom de Nederlandse onderhoudsmonteur gebruikt gewoon het Nederlandse meet- en adviesrapport, de KOM-sticker en nummer en ook de KOM-kosten gelden voor deze onderhoudsbeurten. Voor een IKM-erkenning geldt dat een aantal onderdelen aan de minimale norm moet voldoen voor deze erkenning. Dit zijn regelbereik, reservecapaciteit, lekluicht van de melkleiding, hoeveelheden reinigingswater en reinigingsvloeistof en een minimale eindtemperatuur van 40 graden.

Met Duitsland wordt bekeken hoe daar de werkwijze is en of afstemming kan plaats vinden.

Jaarlijkse instructie (ICM)

Voor de jaarlijkse instructie is een samenwerking aangegaan met het Praktijkonderzoek Veehouderij. De instructiedag is, zoals eerder aangegeven, verplicht voor het continueren van de certificering. Naast actualisering van kennis wat betreft nieuwe ontwikkelingen of andere actuele zaken wordt jaarlijks de meetapparatuur gecontroleerd en vindt er een beoordeling met toelichting plaats op de meet- en adviesrapporten.

Figuur 2 Controle meetapparatuur 2001 en 2002

In figuur 2 wordt een overzicht gegeven van de resultaten van de controle op de meetapparatuur. Regelmatig vindt er bijstelling plaats bij de vacuümmeters en de luchtdoorstroommeters. Het jaar 2001 is het tweede jaar dat er gebruik is gemaakt van de hoekmeters (digitale waterpas) voor de periodieke controle van de melkmeetglazen. Doordat in het begin diverse onderhoudsmonteurs niet de voorgeschreven calibratie-test hadden

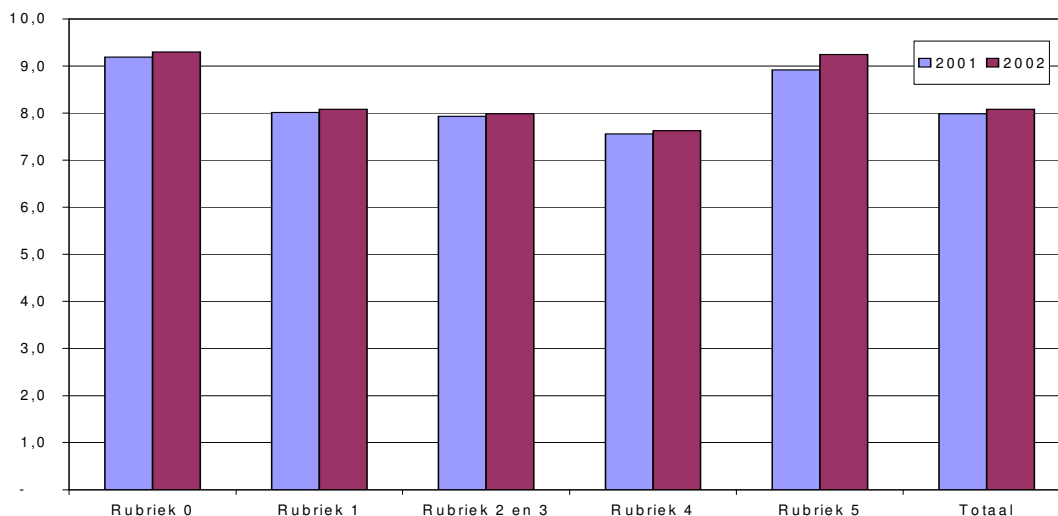
uitgevoerd, zijn toen bij deze hoekmeters veel afstellingen uitgevoerd. Het aantal "Goed, na herstel" is dit jaar bij deze meter met meer dan de helft teruggelopen. De resultaten van 2002 zijn met name voor de vacuümmeters verbeterd.

Voor de beoordeling van de meet- en adviesrapporten, is in 2001 weer gebruik gemaakt van een puntensysteem (zie figuur 3). Hieruit blijkt dat de rapporten over het algemeen goed en volledig ingevuld worden, getuige het gemiddelde cijfer over alle monteurs van een 8,0. Ook is duidelijk geworden dat met name het pulsatiegedeelte (rubriek 4) nog voor verbetering vatbaar is. Hier schort het vooral aan een goede beoordeling van de meetwaarden. Er zijn nauwelijks verschillen tussen de beide jaren.

Meet- en adviesrapport automatische melksystemen

In juli 2001 heeft de introductie plaatsgevonden van een meet- en adviesrapport voor de automatische melksystemen. In opdracht van stichting KOM heeft Praktijkonderzoek Veehouderij het rapport ontwikkeld en daarbij ook een bijbehorende handleiding voor het doormeten samengesteld. In het najaar is een eerste aanzet gemaakt voor een instructie waarvan de werkelijke invulling in 2002 heeft plaats gevonden. Voor het doormeten van automatische melksystemen dient een aanvullende module behaald te worden bij het certificaat Onderhoudsmonteur melkinstallaties.

Figuur 3 Beoordeling rapporten per rubriek

Toelichting gebruik KOM stickers

Met ingang van 1-1-2002 is de volgende beoordelingsperiode van KKM in werking getreden. Een belangrijke wijziging hierin voor de melkmachinedealer en/of onderhoudsmonteur is dat bij de onderhouds- of servicebeurt getoetst moet worden of de melkinstallatie voldoet aan de minimale eisen (zie paragraaf "Waar dient de melkinstallatie aan te voldoen").

Het gebruik van de KOM sticker wordt hier nu aan gerelateerd. Concreet betekent dit dat de KKM-erkenning in relatie tot de melkinstallatie bepaald wordt door de aanwezigheid van de KOM-sticker en het corresponderende nummer vermeld op het meet- en adviesrapport.

De werkwijze is als volgt:

- Bij alle onderhoudsbeurten, waarvan de resultaten direct of na reparatie voldoen, dient een KOM sticker zichtbaar geplakt te worden op een droge plek op maximaal 2 meter vanaf de vacuümpomp. Het corresponderende KOM nummer wordt vermeldt op het meet- en adviesrapport.
- Indien de resultaten niet voldoen en niet gerepareerd (mogen) worden, wordt geen KOM sticker geplakt en wordt "geen KOM" vermeld op de plek van het KOM nummer op het meet- en adviesrapport.
- Na het bezoek van de KKM-controleur zal de veehouder een "hersteltermijn" krijgen om de installatie of tekortkoming te laten herstellen. De veehouder zal de de melkmachinedealer vragen de onderhoudsbeurt of reparatie uit te voeren en/of de tekortkoming te herstellen. Na uitvoering of herstel wordt (bij voldoen aan de minimale normen) de KOM sticker geplakt en het corresponderende KOM nummer vermeld op het meet- en adviesrapport. Aanvullend wordt in deze situatie ook een KOM-stempel gezet (bij de naam van de monteur) met een datum en paraaf van de onderhoudsmonteur. De KOM-stempel dient altijd gebruikt te worden in die situaties waar de veehouder het rapport dient te faxen (of een kopie te sturen) naar KKM.

Voor elke melkinstallatie wordt een meet- en adviesrapport gebruikt, wordt de installatie getoetst aan de minimale normen en wordt bij akkoord de KOM-sticker geplakt. Dus voor bijvoorbeeld voor een grupstal én een weidemelkwagen, elke individuele automatische melkbox of een tweede melkstal geldt een eigen afhandeling. Een meer-box-systeem geldt hierbij als één melkinstallatie voor zover deze voorzien is van één vacuümpomp en één reinigingsvoorziening.

Daarnaast blijft de frequentie van maximaal 12 maanden (6 maanden bij automatische melksystemen) en de certificering van de onderhoudsmonteur natuurlijk gehandhaafd.

Waar dient de melkinstallatie aan te voldoen:

Alle melkinstallaties worden getoetst aan de ISO-normen van 1996 (TNA-'96). De rubrieken 1 en 2 dienen hieraan te voldoen. Indien een melkinstallatie hier niet aan voldoet wordt, in het kader van een overgangsregeling tot 1-1-2004, bij installaties geïnstalleerd voor 1-1-1997 getoetst aan de ISO-normen van 1984. De ouderdom van de melkinstallatie (opgeleverd of gerenoveerd voor 1-1-1997) wordt bepaald aan de fabricagedatum van de vacuümpomp (op type plaatje). Daar waar geen datum bekend is zal bij twijfel een datum aangetoond dienen te worden met een factuur. De datum dient bij toetsing aan de ISO-normen expliciet vermeld te worden op het meet- en adviesrapport (= datum oplevering/renovatie).

Na 1-1-2004, dienen alle melkinstallaties te voldoen aan de actuele ISO-normen. De exacte onderdelen waar dit betrekking op zal hebben zijn nog niet bekend. Daar waar van toepassing, dient bij de beoordeling en advies, hier nu reeds rekening mee gehouden te worden.

Voor de reiniging gelden ook eisen voor begin- en eindtemperaturen van de hoofdreiniging (begin > 65 graden en eind > 40 graden). Aangezien de onderhoudsbeurt een moment opname is, is toetsing hierop niet altijd te realiseren (o.a. ook bij handreiniging). Standaard is toetsing dus verplicht, anders dient een zo goed mogelijke beoordeling gegeven te worden. Bij afwijkingen is een opmerking met advies verplicht. De installatie kan echter wel goedgekeurd worden.

Doorbelasting KOM kosten

De KOM kosten worden alleen doorbelast aan de veehouder indien het KOM nummer vermeld is op het meet- en adviesrapport (melkinstallatie voldoet aan minimale eisen). Bij een tussenbeurt of een beperkte onderhoudsbeurt wordt geen KOM sticker geplakt. Op dergelijke rapporten wordt geen KOM nummer vermeld. Op de plaats van het KOM nummer

wordt "kb" (kleine beurt) vermeld. Een dergelijk meet- en adviesrapport heeft geen relatie met een KKM-erkenning van de melkinstallatie.

Tabel 5 Overzicht KOM kosten en afdrachten

Bedrag	Betreft	Verwerken
10,00 euro	Basiskosten per locatie	zichtbaar op factuur
0,45 euro	Toeslag voor melkstalgrootte voor melkkoeien (aantal melkstellen x toeslag)	zichtbaar op factuur
0,20 euro	Toeslag voor melkstalgrootte voor geiten en schapen (aantal melkstellen x toeslag)	zichtbaar op factuur
0,20 euro	Afdracht bij uitvoering van herijking door u op de melkmeetglazen	Verwerkt in tarief voor herijken melkmeetglazen
0,65 euro	Afdracht bij uitvoering van herijking door u op de melkmeters	Verwerkt in tarief voor herijken melkmeters

Aan het einde van het jaar dienen alle niet gebruikte KOM-stickers ingeleverd te worden bij het KOM. Voor ontbrekende stickers, eventuele verschillen tussen verstrekte en retour gezonden nummers en overgebleven stickers, dient de dealer een schriftelijke verklaring te geven.

Colofon

Stichting KOM
Postbus 2176
8203 AD Lelystad
Runderweg 6, 8219 PK Lelystad
Tel.: 0320 - 293 578
Fax: 0320 - 293 580
E-mail: info@stichtingKOM.nl